Ehdotus neuvoston direktiiviksi pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista

(2001/C 62 E/16)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

KOM(2000) 578 lopull. — 2000/0238(CNS)

(Komission esittämä 24 päivänä lokakuuta 2000)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 1 alakohdan d alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo, että:

(1) Turvapaikka-asioita koskeva yhteinen politiikka, johon sisältyy yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, joka on avoin henkilöille, jotka olosuhteiden pakosta joutuvat oikeutetusti hakemaan suojelua yhteisöstä.

(2) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn, pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen; näin halutaan varmistaa, että ketään ei palauteta takaisin vainottavaksi, eli noudatetaan edelleen palauttamiskiellon periaatetta.

(3) Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän tulisi sisältää lyhyellä aikavälillä oikeudenmukaista ja tehokasta turvapaikkamenettelyä koskevat yhteiset vaatimukset jäsenvaltioissa ja pidemmällä aikavälillä yhteisön säännöt, joista muodostuu yhteinen turvapaikkamenettely yhteisössä.

(4) Vähimmäisvaatimukset, joita jäsenvaltioissa on noudatettava pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevassa menettelyssä, ovat sen vuoksi turvapaikkamenettelyjä koskeva ensimmäinen toimenpide, joka ei vaikuta muihin perustamissopimuksen 63 artiklan 1 alakohdan d alakohdan täytäntöönpanemiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin; kyseiset vähimmäisvaatimukset ovat Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmissä esitettyyn yhteiseen turvapaikkamenettelyyn liittyvä tavoite.

(5) Turvapaikkamenettelyt eivät saisi venyä niin pitkiksi, että suojelua tarvitsevat joutuvat elämään pitkään epävarmuudessa ennen kuin heidän asiansa ratkaistaan, samalla kun ne, jotka eivät tarvitse suojelua vaan haluavat vain oleskella jäsenvaltion alueella, käyttävät turvapaikkamenettelyä keinona pitkittää oleskeluaan useilla vuosilla. Toisaalta turvapaikkamenettelyyn olisi sisällytettävä tarvittavat takeet sen varmistamiseksi, että menettelyn avulla voidaan todella tunnistaa ne, jotka ovat suojelun tarpeessa.

(6) Tällä direktiivillä säädettyjen vähimmäisvaatimusten avulla jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi kyettävä luomaan yksinkertainen ja nopea järjestelmä, niin että turvapaikkahakemukset voidaan käsitellä nopeasti ja asianmukaisesti jäsenvaltioiden kansainvälisten velvoitteiden ja niiden perustuslakien mukaisesti.

(7) Yksinkertainen ja nopea menettelyitä koskeva järjestelmä jäsenvaltioissa voisi käsittää ensimmäisen päätöksiä käsittelevän valitusasteen ja mahdollisuuden hakea muutosta, edellyttäen, että takeet ovat kunnossa.

(8) Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitetun pakolaisaseman myöntämiseksi asianmukaisesti suojelun tarpeessa oleville turvapaikanhakijoille, olisi tarvittavien takeiden avulla varmistettava, että jokaisella turvapaikanhakijalla on mahdollisuus päästä turvapaikkamenettelyn piiriin ja toimia yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, niin että hän voi esittää asiaansa koskevat tosiseikat sekä riittävät menettelylliset takeet asiansa käsittelyn jatkumiselle menettelyn kaikissa eri vaiheissa.

(9) Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitetun pakolaisaseman myöntämiseksi nopeasti suojelun tarpeessa oleville turvapaikanhakijoille, olisi toisaalta hyväksyttävä säännös, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa erityisiä menettelyjä käsitellessään hakemuksia, joiden sisältö ei edellytä harkintaa tai joiden epäillään olevan ilmeisen perusteettomia.

(10) Jäsenvaltiot voivat päättää vapaasti, soveltavatko ne tällaisia menettelyjä hakemuksiin, joita ei oteta käsiteltäväksi tai jotka ovat ilmeisen perusteettomia, mutta jos ne päättävät tehdä niin, niiden olisi noudatettava tässä direktiivissä säädettyjä yhteisiä vaatimuksia, jotka koskevat näiden asioiden määrittelemistä ja muita menettelyjen soveltamiseen liittyviä vaatimuksia, päätöksentekoprosessin määräajat mukaan lukien.

(11) Näihin menettelyihin on ehdottomasti sisällytettävä tarvittavat takeet sen varmistamiseksi, että aiemmat epäilykset voidaan jättää huomiotta ja suojelun tarpeessa olevat voidaan tunnistaa asianmukaisesti. Tätä varten erityismenettelyihin tulisi sisältyä periaatteessa mahdollisimman pitkälle samat päätöksentekoon liittyvät menettelylliset vähimmäistakeet ja -vaatimukset kuin tavanomaisiin menettelyihin. Esiin tulevien asioiden laadun huomioon ottaen päätöksenteko voidaan ja se pitäisi asettaa etusijalle molemmissa käsittelyasteissa, ja muutoksenhakua voidaan rajoittaa.

(12) Kaikkia hakijoita kaikissa menettelyissä koskevana menettelyllisenä vähimmäistakeena olisi pidettävä muun muassa oikeutta henkilökohtaiseen haastatteluun ennen päätöksen tekemistä, mahdollisuutta olla yhteydessä YK:n pakolaisasiain päävaltuutettuun, mahdollisuutta ottaa yhteyttä oikeusapua antaviin järjestöihin tai henkilöihin, oikeutta saada kirjallinen päätös säädettyyn määräaikaan mennessä ja hakijan oikeutta saada kaikissa menettelyn ratkaisevissa vaiheissa tietoa oikeudellisesta asemastaan kielellä, jota hän ymmärtää, niin että hän voi harkita mahdollisia jatkotoimia.

(13) Lisäksi olisi säädettävä erityisistä menettelyllisistä takeista henkilöille, joilla on erityisiä tarpeita, esimerkiksi ilman huoltajaa tuleville alaikäisille.

(14) Päätöksentekoa koskeviin vähimmäisvaatimuksiin olisi kaikissa menettelyissä kuuluttava se, että päätökset tekee turvapaikka- ja pakolaisasioissa pätevä viranomainen, että turvapaikkahakemusten tutkinnasta vastaavalla henkilöstöllä on asianmukainen koulutus, että päätökset tehdään yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti, ja että kielteisissä päätöksissä mainitaan päätöksen perusteena olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat.

(15) Jokaisen hakijan olisi voitava tehokkaasti ajaa asiansa käsittelyä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa viranomaisissa, valitusoikeuteen olisi liityttävä kaikille hakijoille kaikissa menettelyissä mahdollisuus sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen uudelleenkäsittelyyn, ja sen olisi pääsääntöisesti lykättävä hakijalle vastaisen päätöksen täytäntöönpanoa.

(16) Vähimmäisvaatimusten luonteeseen kuuluu, että jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä henkilöille, jotka pyytävät suojelua jostakin jäsenvaltiosta, silloin kun pyynnön katsotaan perustuvan siihen, että kyseessä on Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen.

(17) Näin ollen jäsenvaltioita kehotetaan soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä myös menettelyissä, joiden tarkoituksena on päättää suojelun myöntämisestä muun kuin Geneven yleissopimukseen perusteella henkilöille, joille ei voida myöntää pakolaisasemaa.

(18) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä rangaistuksista, joita sovelletaan tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen.

(19) Tämän direktiivin täytäntöönpanoa olisi syytä arvioida säännöllisesti.

(20) Suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on vähimmäisvaatimusten laatiminen pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä varten, ei voida perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistettujen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden tasolla, ja se voidaan siten suunnitellun toiminnan vaikutukset ja laajuus huomioon ottaen saavuttaa paremmin yhteisön tasolla. Tämä direktiivi rajoittuu vähimpään näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliseen eikä siten ylitä sitä, mikä tarvitaan tähän tarkoitukseen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Tämän direktiivin tarkoituksena on esittää vähimmäisvaatimukset pakolaisaseman myöntämistä tai peruuttamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä varten.

2 artikla

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ”Geneven yleissopimuksella” Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyä pakolaisten oikeusasemaa koskevaa yleissopimusta, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla;

b) ”turvapaikkahakemuksella” pyyntöä, jolla henkilö pyytää suojelua jostakin jäsenvaltiosta ja jonka voidaan katsoa perustuvan siihen, että kyseinen henkilö on Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen. Suojelun myöntämistä koskevia pyyntöjä pidetään turvapaikkahakemuksina, paitsi jos asianomainen henkilö nimenomaisesti pyytää muunlaista suojelua, jota on mahdollista pyytää erikseen;

c) ”hakijalla” tai ”turvapaikanhakijalla” henkilöä, joka on tehnyt turvapaikkahakemuksen, josta ei vielä ole tehty lopullista päätöstä. Lopullinen päätös on päätös, jonka suhteen on käytetty kaikki tämän direktiivin mukaiset valitusmahdollisuudet;

d) ”määrittävällä viranomaisella” kaikkia jonkin jäsenvaltion oikeudellisia tai niihin verrattavia tai hallinnollisia elimiä, jotka vastaavat turvapaikkahakemusten käsiteltäväksi ottamisen ja/tai sisällön tutkinnasta ja joilla on toimivalta tehdä näissä asioissa ensimmäinen päätös. Mitä tahansa viranomaista, jonka tehtävänä on valvoa pääsyä maan alueelle, ei voida pitää määrittävänä viranomaisena;

e) ”valituselimellä” kaikkia jäsenvaltion oikeudellisia tai niihin verrattavia tai hallinnollisia elimiä, jotka toimivat riippumattomasti ja erillään asiaan liittyvästä määrittävästä viranomaisesta kyseisessä jäsenvaltiossa ja vastaavat määrittävän viranomaisen päätösten uudesta käsittelystä sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen kannalta;

f) ”muutoksenhakutuomioistuimella” jäsenvaltion oikeudellista elintä, joka on kyseisen jäsenvaltion hallitukseen nähden riippumaton ja vastaa valituselimen päätöksiä koskevien valitusten ratkaisemisesta päätöksen oikeudellisten seikkojen kannalta;

g) ”päätöksellä” jäsenvaltion määrittävän viranomaisen tai valituselimen päätöstä, joka voi koskea joko turvapaikkahakemuksen ottamista käsiteltäväksi tai hakemuksen sisältöä;

h) ”pakolaisella” henkilöä, joka täyttää Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa esitetyt edellytykset;

i) ”pakolaisasemalla” asemaa, jonka jäsenvaltio myöntää henkilölle, joka on pakolainen ja johon liittyy tällä perusteella myönnettävä pääsy kyseisen jäsenvaltion alueelle;

j) ”ilman huoltajaa tulevalla alaikäisellä” alle 18-vuotiasta henkilöä, joka saapuu jäsenvaltioiden alueelle ilman hänestä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin hän ei tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa;

k) ”säilöönotolla” sitä, että jäsenvaltio sulkee turvapaikanhakijan rajatulle alueelle, kuten vankilaan, säilöönottokeskukseen tai lentokentän kauttakulkualueelle, missä hänen liikkumisvapautensa on huomattavasti rajoitettu;

l) ”pakolaisaseman peruuttamisella” määrittävän viranomaisen päätöstä tietyn henkilön pakolaisaseman peruuttamisesta Geneven yleissopimuksen 1 artiklan C kohdan tai 33 artiklan 2 kohdan nojalla;

m) ”pakolaisaseman mitätöimisellä” määrittävän viranomaisen päätöstä tietyn henkilön pakolaisaseman mitätöinnistä sen vuoksi, että on käynyt ilmi, ettei kyseistä henkilöä olisi alun perinkään pitänyt tunnustaa pakolaiseksi.

3 artikla

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin henkilöihin, jotka tekevät turvapaikkahakemuksen jäsenvaltioiden rajalla tai niiden alueella sen estämättä, mitä määrätään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen liitetyssä pöytäkirjassa Euroopan unionin kansalaisten turvapaikasta.

Tämän direktiivin säännöksiä on sovellettava, kun turvapaikkahakemuksen tutkinta tehdään osana menettelyä, jonka tarkoituksena on päättää hakijan oikeudesta tulla laillisesti jäsenvaltion alueelle.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioiden edustustoille esitettyihin diplomaattista suojelua tai alueellista turvapaikkaa koskeviin pyyntöihin.

3. Jäsenvaltiot voivat päättää, että ne soveltavat tämän direktiivin säännöksiä myös menettelyihin, joilla päätetään muusta kuin Geneven yleissopimukseen perustuvasta suojelusta henkilöille, joita ei voida pitää pakolaisina.

II LUKU

PÄÄPERIAATTEET JA TAKEET

4 artikla

1. Turvapaikkahakemuksen jättämisen edellytykseksi ei saa asettaa mitään edeltäviä muodollisuuksia.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että turvapaikanhakijalla on käytännössä tilaisuus tehdä hakemus mahdollisimman pian.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla viranomaisilla, joihin turvapaikanhakija saattaa ottaa yhteyttä jäsenvaltion alueella tai sen rajalla, on ohjeet turvapaikkahakemusten käsittelyä varten, mukaan lukien ohje toimittaa hakemukset ja kaikki asiaa koskevat tiedot toimivaltaisen viranomaisen tutkittavaksi.

4. Jos hakija on tehnyt turvapaikkahakemuksen myös huollettavanaan olevien henkilöiden puolesta, jokaiselle näiden henkilöiden joukkoon kuuluvalle aikuiselle on ilmoitettava yksityisesti hänen oikeudestaan tehdä erillinen turvapaikkahakemus.

5 artikla

Turvapaikanhakijalla on oikeus jäädä sen jäsenvaltion rajalle tai alueelle, jolta hän on pyytänyt turvapaikkaa tai jossa hänen hakemustaan tutkitaan, siihen asti kunnes hakemuksesta tehdään päätös.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että turvapaikkahakemuksista päätetään yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti.

7 artikla

Jäsenvaltioiden on varmistettava kaikkien tässä direktiivissä säädettyjen menettelyjen osalta, että kaikilla turvapaikanhakijoilla on seuraavat takeet:

a) Turvapaikanhakijalle on ennen hänen hakemuksensa tutkintaa ilmoitettava noudatettavasta menettelystä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan menettelyn aikana kielellä, jota hän ymmärtää.

b) Turvapaikanhakijan käyttöön on tarvittaessa annettava tulkki, jotta hän voi esittää asiansa toimivaltaisille viranomaisille. Tulkin palkkaus maksetaan julkisista varoista, jos tulkki on toimivaltaisen viranomaisen nimeämä.

c) Turvapaikanhakijalle on annettava kaikissa käsittelyn vaiheissa mahdollisuus ottaa yhteyttä YK:n pakolaisasiain päävaltuutettuun tai muihin päävaltuutetun puolesta toimiviin pakolaisapujärjestöihin.

d) Turvapaikanhakijalle on ilmoitettava hänen hakemustaan koskevista päätöksistä kirjallisesti. Jos hakemus hylätään, päätöksessä on ilmoitettava sen perusteluina olevat tosiseikat ja oikeudelliset seikat sekä mahdollisuus päätöksen uudelleenkäsittelyyn; tarvittaessa on myös annettava tiedot valituksen tekemisestä ja siihen liittyvät määräajat.

e) Jos päätös on hakijalle vastainen, hänelle on ilmoitettava päätöksen keskeinen sisältö ja mahdollisuus sen uudelleenkäsittelyyn sekä tarvittaessa tiedot valituksen tekemisestä ja siihen liittyvistä määräajoista kielellä, jota hakija ymmärtää.

f) Jos päätös on hakijalle myönteinen, hänelle on ilmoitettava päätöksestä ja mahdollisista pakollisista jatkotoimista, jotka hänen on toteutettava päätöksen johdosta, kielellä, jota hän ymmärtää.

8 artikla

1. Ennen kuin määrittävä viranomainen tekee turvapaikkahakemusta koskevan päätöksen, turvapaikanhakijalle on annettava tilaisuus henkilökohtaiseen haastatteluun, jonka suorittaa kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen virkamies ja jossa käsitellään hänen hakemuksensa ottamista käsiteltäväksi ja/tai hakemuksen sisältöä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun henkilökohtaisen haastattelun päätyttyä on virkamiehen vähintään luettava hakijalle ääneen haastattelusta laadittu pöytäkirja, ennen kuin hän voi pyytää hakijaa hyväksymään sen sisällön.

3. Jos hakija on tehnyt turvapaikkahakemuksen myös huollettavanaan olevien henkilöiden puolesta, jokaiselle näiden henkilöiden joukkoon kuuluvalle aikuiselle on annettava mahdollisuus ilmaista kantansa yksityisesti ja tulla kuulluksi hakemuksen ottamisesta käsiteltäväksi ja/tai hakemuksen sisällöstä.

4. Henkilökohtainen haastattelu, jossa käsitellään turvapaikkahakemuksen sisältöä, suoritetaan yleensä ilman muiden perheenjäsenten läsnäoloa.

5. Jäsenvaltiot voivat sallia toimivaltaisten viranomaisten jättää hakemuksen sisältöä koskevan henkilökohtaisen haastattelun suorittamatta silloin kun kyseessä on henkilö, joka ei pysty osallistumaan haastatteluun psykologisista tai lääketieteellisistä syistä, tai kansallisessa laissa tai asetuksessa säädetyn ikärajan mukaan alaikäinen lapsi, edellyttäen että haastattelun suorittamatta jättäminen ei vaikuta kielteisesti määrittävän viranomaisen päätökseen. Tällaisissa tapauksissa kullekin henkilölle on annettava tilaisuus lähettää haastatteluun edustajakseen laillinen holhooja, asianajaja tai muu oikeudellinen neuvonantaja tarvittaessa.

6. Jäljempänä 24, 25 ja 26 artiklassa esitetyssä tavanomaisessa menettelyssä, jäljempänä "tavanomainen menettely", on kullekin turvapaikanhakijalle annettava tilaisuus tutustua kohtuullisen ajan kuluessa turvapaikkahakemuksensa sisältöä koskevasta haastattelusta laadittuun pöytäkirjaan ja tehdä sitä koskevia huomautuksia.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että turvapaikkahakemuksen sisältöä koskevassa henkilökohtaisessa haastattelussa on läsnä haastateltavan valitsemaa sukupuolta oleva virkamies ja tulkki, jos on aihetta epäillä, että asianomaisen henkilön on kokemustensa tai kulttuuritaustansa vuoksi muuten vaikea esittää hakemuksensa perusteet kattavasti.

9 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella turvapaikanhakijalla on menettelyn kaikissa vaiheissa mahdollisuus ottaa yhteyttä oikeusapua antaviin järjestöihin tai henkilöihin.

2. Jäsenvaltiot voivat säännellä mutta eivät kokonaan estää oikeusapua antavien järjestöjen pääsyä suljetuille alueille, missä turvapaikkahakemusten tutkinta suoritetaan, edellyttäen, että näiden sääntöjen oikeutettuna tarkoituksena on varmistaa oikeusavun laatu, tai että ne ovat objektiivisesti katsoen tarpeen sen varmistamiseksi, että tutkinta voi sujua tehokkaasti kyseisillä alueilla suoritettavaa menettelyä koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti, eivätkä rajoitukset estä kokonaan pääsyä alueelle.

3. Tavanomaisessa menettelyssä on hakijan oikeudellisella avustajalla tai oikeudenkäyntiavustajalla oltava mahdollisuus olla läsnä henkilökohtaisessa haastattelussa, jossa käsitellään hänen edustamansa hakijan turvapaikkahakemuksen sisältöä. Jäsenvaltioiden on annettava säännöt asianajajien tai muiden oikeudellisten neuvonantajien läsnäolosta kaikissa muissa turvapaikkamenettelyyn liittyvissä haastatteluissa sen estämättä, mitä säädetään tässä kohdassa sekä 8 artiklan 5 kohdassa ja 10 artiklan 1 kohdan b alakohdassa.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella turvapaikanhakijalla on oikeus oikeudelliseen avustajaan tai oikeudenkäyntiavustajaan, joka voi avustaa häntä sen jälkeen kun määrittävä viranomainen on tehnyt hänelle vastaisen päätöksen. Oikeusapu on annettava menettelyn tässä vaiheessa ilmaiseksi, jos hakijalla ei ole riittäviä varoja maksaa siitä itse.

10 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava kaikkien tässä direktiivissä säädettyjen menettelyjen osalta, että jokaisella ilman huoltajaa tulevalla alaikäisellä on seuraavat takeet:

a) Hänelle on mahdollisimman pian nimettävä laillinen huoltaja tai oikeudellinen neuvonantaja avustamaan ja edustamaan häntä hakemuksen tutkintaan liittyvissä asioissa.

b) Nimetylle lailliselle huoltajalle tai oikeudelliselle neuvonantajalle on annettava mahdollisuus auttaa häntä valmistautumaan henkilökohtaiseen haastatteluun, jossa käsitellään turvapaikkahakemuksen ottamista käsiteltäväksi ja/tai sen sisältöä. Jäsenvaltioiden on annettava ilman huoltajaa tulevan alaikäisen lailliselle huoltajalle tai oikeudelliselle neuvonantajalle mahdollisuus olla läsnä edellä mainitussa haastattelussa kyseisen alaikäisen mukana ja tehdä tälle kysymyksiä tai esittää huomautuksia.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ilman huoltajaa tulevan alaikäisen haastattelun, jossa käsitellään turvapaikkahakemuksen käsiteltäväksi ottamisen edellytyksiä ja/tai sen sisältöä, tekee virkamies, joka on saanut ilman huoltajaa tulevien alaikäisten erityistarpeisiin perehdyttävän koulutuksen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

a) toimivaltaiset organisaatiot, jotka suorittavat lääketieteellisiä tutkimuksia ilman huoltajaa tulevan alaikäisen iän määrittämiseksi, käyttävät turvallisia ja ihmisarvoa kunnioittavia tutkimusmenetelmiä.

b) ilman huoltajaa tulevalle alaikäiselle ilmoitetaan ennen hänen turvapaikkahakemuksensa tutkintaa kielellä, jota hän ymmärtää, mahdollisuudesta määrittää hänen ikänsä lääketieteellisen tutkimuksen avulla. Ilmoittamisen yhteydessä on kerrottava myös tutkimusmenetelmästä ja lääketieteellisen tutkimusten tulosten mahdollisista seurauksista turvapaikkahakemuksen tutkinnan kannalta, samoin kuin siitä, mitä seuraa jos ilman huoltajaa tuleva alaikäinen ei suostu lääketieteellisen tutkimuksen suorittamiseen.

11 artikla

1. Jäsenvaltiot eivät saa ottaa turvapaikanhakijaa säilöön ainoastaan sen vuoksi, että hänen turvapaikkahakemuksensa on tutkittava. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin tehdäkseen asiassa päätöksen ottaa turvapaikanhakijan säilöön seuraavissa tapauksissa kansallisessa lainsäädännössä esitetyn menettelyn mukaisesti ja ainoastaan niin pitkäksi aikaa kuin se on välttämätöntä:

a) hänen henkilöllisyytensä tai kansalaisuutensa todentamista tai tarkistamista varten;

b) hänen henkilöllisyytensä tai kansalaisuutensa määrittämistä varten, jos hän on tuhonnut tai heittänyt pois henkilö- ja/tai matkustusasiakirjansa tai käyttänyt kyseiseen jäsenvaltioon saapuessaan vääriä asiakirjoja viranomaisten harhaanjohtamiseksi;

c) hänen turvapaikkahakemuksensa perusteiden määrittämistä varten, jos ne muuten voisivat hävitä;

d) osana menettelyä, jonka tarkoituksena on selvittää hänen oikeutensa tulla jäsenvaltion alueelle.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään mahdollisuudesta, jonka mukaan 1 kohdan mukaisesti säilöön otettujen turvapaikanhakijoiden säilöönottomääräystä voidaan käsitellä uudelleen ensin säilöönoton alussa ja sen jälkeen säännöllisesti.

12 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikilla toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävästi henkilöstöä ja varusteita tämän direktiivin säännösten mukaisten velvollisuuksiensa suorittamiseen.

13 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että määrittävillä viranomaisilla on tarvittavat tiedot turvapaikka- ja pakolaisasioissa. Jokaisen jäsenvaltion on tätä varten varmistettava, että sen määrittävillä viranomaisilla on:

a) käytössään erikoistunutta henkilöstöä, jolla on tarvittavat tiedot ja kokemus turvapaikka- ja pakolaisasioissa;

b) mahdollisuus saada eri lähteistä, muun muassa YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulta, tarkkaa ja ajan tasalla olevaa tietoa turvapaikanhakijoiden lähtö- ja kauttakulkumaiden tilanteesta;

c) oikeus pyytää tarvittaessa neuvoja alan asiantuntijalta, esimerkiksi lääketiedettä tai kulttuuria koskevissa asioissa.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä valituselimille näiden pyynnöstä sama kohtelu kuin määrittäville viranomaisille sellaisten 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tietojen osalta, joita pidetään yleisesti saatavilla olevina tietoina. Jäsenvaltiot voivat halutessaan myöntää niille oikeuden tutustua myös sellaisiin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin tietoihin, joita pidetään luottamuksellisina, jos ne noudattavat näiden tietojen luottamuksellisuuden suhteen samoja sääntöjä kuin määrittävät viranomaiset.

14 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

a) henkilöstö, joka todennäköisesti joutuu tehtävissään tekemisiin turvapaikkahakemuksen esittävien henkilöiden kanssa, eli muun muassa raja- ja maahanmuuttoviranomaiset, saavat tarvittavan peruskoulutuksen, jonka avulla he pystyvät tunnistamaan turvapaikkahakemuksen ja osaavat toimia sen jälkeen 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen ohjeiden mukaisesti;

b) turvapaikanhakijoiden haastattelemisesta vastaava henkilöstö saa tätä tarkoitusta varten tarvittavan peruskoulutuksen;

c) henkilöstö, joka vastaa erityistä suojelua tarvitsevien ryhmien ja alaikäisten haastattelemisesta, saa näiden henkilöiden erityistarpeita varten tarvittavan peruskoulutuksen;

d) turvapaikkahakemusten tutkinnasta vastaava henkilöstö saa tarvittavan peruskoulutuksen, jossa käsitellään kansainvälistä pakolaislainsäädäntöä, kansallista turvapaikkalainsäädäntöä, asiaan liittyvää kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, tätä direktiiviä sekä erityistä suojelua tarvitsevien henkilöiden, muun muassa ilman huoltajaa tulevien alaikäisten, esittämien turvapaikkahakemusten arviointia,

e) säilöönottomääräyksistä vastaava henkilöstö saa tarvittavan peruskoulutuksen, jossa käsitellään kansallista turvapaikkalainsäädäntöä, asiaan liittyvää kansainvälistä ihmisoikeuslainsäädäntöä, tätä direktiiviä sekä säilöönottoa koskevia kansallisia määräyksiä.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä valituselinten pyynnöstä niiden henkilöstölle sama kohtelu kuin määrittävien viranomaisten henkilöstölle 1 kohdan d alakohdassa ja tarvittaessa c alakohdassa tarkoitetun koulutuksen osalta.

15 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yksittäisiä turvapaikkahakemuksia koskevat tiedot pysyvät luottamuksellisina.

2. Jäsenvaltiot eivät paljasta tai toimita 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja turvapaikanhakijan lähtömaan viranomaisille.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei turvapaikanhakijan lähtömaan viranomaisilta hankita hänen tapauksensa tutkintaa varten mitään tietoja tavalla, jonka seurauksena kyseiset viranomaiset saavat tietää hänen hakeneen turvapaikkaa.

4. Tämä artikla ei vaikuta YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun tiedonsaantioikeuteen silloin kun se harjoittaa sille Geneven yleissopimuksella myönnettyä toimivaltaa tämän direktiivin 17 artiklan mukaisesti.

16 artikla

1. Jos hakija peruuttaa turvapaikkahakemuksensa vapaaehtoisesti, määrittävä viranomainen sisällyttää tätä koskevan ilmoituksen tapausta koskevaan asiakirjakansioon, jotta hakemuksen tutkinta voidaan lopettaa.

2. Jos turvapaikanhakija on kadonnut, määrittävä viranomainen voi lopettaa hakemuksen tutkinnan, jos hakija on vähintään 30 työpäivän ajan ilman perusteltua syytä laiminlyönyt ilmoittautumisvelvollisuutensa tai pyynnöt toimittaa tietoja tai kutsun saapua henkilökohtaiseen haastatteluun.

3. Jos hakija ilmoittautuu toimivaltaisille viranomaisille turvapaikkahakemuksen tutkintaa varten sen jälkeen kun hänen hakemuksensa tutkinta on keskeytetty 1 tai 2 kohdan mukaisesti, hänen pyyntöään voidaan pitää uutena turvapaikkahakemuksena.

17 artikla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu tai jokin muu päävaltuutetun puolesta toimiva järjestö:

a) voi käydä turvapaikanhakijoiden luona, myös säilöönotettujen ja lentokentän kauttakulkualueella pidettävien hakijoiden luona;

b) voi saada tietoja yksittäisistä turvapaikkahakemuksista, menettelyn etenemisestä ja siihen liittyvistä päätöksistä, edellyttäen että turvapaikanhakija on antanut tähän suostumuksensa;

c) voi edustaa yksittäisiä turvapaikanhakijoita eri toimivaltaisiin viranomaisiin nähden missä tahansa menettelyn vaiheessa Geneven yleissopimuksen 35 artiklassa tarkoitettujen valvontavelvollisuuksiensa mukaisesti.

III LUKU

HAKEMUKSEN KÄSITELTÄVÄKSI OTTAMINEN

18 artikla

Jäsenvaltiot voivat kieltäytyä ottamasta turvapaikkahakemusta käsiteltäväksi, jos

a) jokin toinen jäsenvaltio on vastuussa hakemuksen tutkinnasta niiden perusteiden ja menettelyjen mukaisesti, joiden mukaan määritetään jäsenvaltio, joka on vastuussa kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon tekemän turvapaikkahakemuksen käsittelystä;

b) 20 artiklan mukaisesti katsotaan, että jokin kolmas maa on hakijan kannalta ensisijainen turvapaikkamaa;

c) 21 ja 22 artiklan mukaisesti katsotaan, että jokin kolmas maa on hakijan kannalta turvallinen kolmas maa.

19 artikla

Kun jokin jäsenvaltio esittää toiselle jäsenvaltiolle pyynnön ottaa tietty turvapaikkahakemus tutkittavaksi, pyynnön esittävän jäsenvaltion on ilmoitettava hakijalle mahdollisimman pian pyynnöstä, sen sisällöstä ja siihen liittyvistä määräajoista kielellä, jota hän ymmärtää.

20 artikla

Tiettyä maata voidaan pitää turvapaikanhakijan kannalta ensisijaisena turvapaikkamaana, jos hänet on otettu tähän maahan pakolaisena tai muista syistä, jotka oikeuttavat hänet saamaan suojelua, ja jos tämän suojelun perusteet ovat edelleen voimassa.

21 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat pitää jotakin kolmatta maata turvapaikkahakemusten tutkinnan kannalta turvallisena kolmantena maana ainoastaan liitteessä I esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai hyväksyä lainsäädäntöä, jonka mukaisesti voidaan laissa tai asetuksessa nimetä turvalliset kolmannet maat. Tämä lainsäädäntö ei estä 22 artiklan soveltamista.

(3) Jos jäsenvaltioissa on tämän direktiivin tullessa voimaan sellaisia voimassa olevia lakeja tai asetuksia, joissa nimetään tiettyjä maita turvallisiksi kolmansiksi maiksi, ja jos ne haluavat pitää nämä lait tai asetukset edelleen voimassa, niiden on ilmoitettava näistä säädöksistä komissiolle viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän direktiivin hyväksymisestä ja annettava mahdollisimman pian tiedoksi niihin myöhemmin tehtävät asiaa koskevat muutokset.

Jos jäsenvaltiot vahvistavat tämän direktiivin hyväksymisen jälkeen lakeja tai asetuksia, joissa nimetään tiettyjä maita turvallisiksi kolmansiksi maiksi, niiden on mahdollisimman pian ilmoitettava niistä ja niihin myöhemmin tehtävistä asiaa koskevista muutoksista komissiolle.

22 artikla

Tiettyä maata, jota liitteessä I esitettyjen periaatteiden mukaisesti pidetään turvallisena kolmantena maana, voidaan mistä tahansa luetteloista riippumatta pitää turvallisena myös tietyn turvapaikanhakijan kannalta ainoastaan, jos

a) hakijalla on yhdysside tai läheisiä siteitä kyseiseen maahan tai hänellä on ollut aiemman oleskelun yhteydessä tilaisuus pyytää suojelua kyseisen maan viranomaisilta;

b) on perusteet katsoa, että hakija otetaan takaisin kyseiseen kolmanteen maahan; ja

c) ei ole aihetta epäillä, ettei maa olisi hänen kannaltaan turvallinen kolmas maa.

23 artikla

1. Jos turvapaikanhakijalle suoritetaan henkilökohtainen haastattelu, jossa käsitellään hänen hakemuksensa ottamista käsiteltäväksi 20 tai 22 artiklan nojalla, jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset suorittavat kyseisen haastattelun viimeistään 40 työpäivän kuluttua siitä kun asianomainen henkilö on tehnyt hakemuksensa.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittävä viranomainen tekee päätöksen siitä, että turvapaikkahakemusta ei oteta käsiteltäväksi 20 tai 22 artiklan nojalla, viimeistään 25 työpäivän kuluttua henkilökohtaisesta haastattelusta.

3. Jos hakijalle ei ole suoritettu henkilökohtaista haastattelua, määräaika päätöksenteolle on 65 työpäivää.

4. Jos tässä artiklassa säädettyjä määräaikoja ei noudateta, turvapaikkahakemus on käsiteltävä tavanomaisen menettelyn mukaan.

5. Kun jäsenvaltiot panevat täytäntöön 22 artiklan mukaisesti tehdyn päätöksen, ne voivat antaa hakijalle kyseisen kolmannen maan kielellä laaditun asiakirjan, jossa ilmoitetaan maan viranomaisille, ettei hakemuksen sisältöä ole tutkittu.

IV LUKU

ITSENÄISET PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELYT

1 Jakso

Tavanomainen menettely

24 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lailla tai asetuksella kohtuullisesta määräajasta, jonka kuluessa määrittävän viranomaisen on tutkittava turvapaikkahakemukset.

2. Jos määrittävä viranomainen ei ole tehnyt päätöstä 1 kohdassa tarkoitetussa määräajassa, hakijalla on oikeus pyytää päätöstä valituselimeltä. Jäsenvaltioiden on määritettävä lainsäädännössään, onko valituselimen tämän pyynnön johdosta tehtävä pääasiaa koskeva päätös vai onko sen määrättävä päätöksessään määräaika määrittävän viranomaisen päätöksenteolle. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituselin tekee päätöksen tällaisissa tapauksissa mahdollisimman pian.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää kuudella kuukaudella, jos tähän on perusteltu syy. Perusteltuna syynä voidaan pitää esimerkiksi sitä, että määrittävä viranomainen odottaa valituselimen tai muutoksenhakutuomioistuimen selvennystä asiasta, joka saattaa vaikuttaa hakemusta koskevan päätöksen luonteeseen.

Jos määräaikaa pidennetään, niin määrittävän viranomaisen on ilmoitettava siitä hakijalle kirjallisesti. Määräajan pidentäminen ei ole yksittäisessä asiassa lainvoimainen ennen kuin hakijalle on ilmoitettu siitä.

25 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että turvapaikanhakijalle annetaan mahdollisuus toimia yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, niin että hän voi esittää asiaansa koskevat tosiseikat mahdollisimman täydellisesti ja toimittaa niistä kaikki saatavilla olevat todisteet.

2. Turvapaikanhakijan katsotaan esittäneen riittävät asiaansa koskevat tosiseikat, jos hän on antanut lausuman iästään, taustastaan, henkilöllisyydestään, kansalaisuudestaan, matkareitistään sekä henkilöllisyys- ja matkustusasiakirjoistaan ja esittänyt perustelut sille, miksi hän on suojelun tarpeessa, auttaakseen toimivaltaisia viranomaisia määrittämään turvapaikkahakemuksensa perusteet.

3. Sen jälkeen kun hakija on parhaansa mukaan pyrkinyt esittämään tosiseikkoja koskevien lausumiensa tueksi kaikki saatavilla olevat todisteet ja on antanut tyydyttävän selityksen todisteiden mahdollisesta puuttumisesta, määrittävän viranomaisen on arvioitava hakijan luotettavuus ja arvioitava todisteet.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos hakija on todella yrittänyt osoittaa oikeaksi vaateensa ja tutkija pitää hakijan lausumia johdonmukaisina ja vakuuttavina eivätkä ne ole ristiriidassa yleisesti tunnettujen tosiasioiden kanssa, määrittävän viranomaisen olisi epäselvissä tapauksissa ratkaistava asia hakijan eduksi, vaikka kaikkia tämän lausumia ei mahdollisesti voitaisikaan vahvistaa todisteiden avulla.

26 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittävä viranomainen voi aloittaa tutkinnan tietyn henkilön pakolaisaseman peruuttamiseksi tai mitätöimiseksi heti kun käy ilmi, että hänen pakolaisasemansa oikeellisuutta on syytä harkita uudelleen.

2. Pakolaisaseman peruuttaminen tai mitätöiminen on tutkittava tavanomaisessa menettelyssä tämän direktiivin säännösten mukaisesti.

3. Jäsenvaltiot voivat poiketa 7 ja 8 artiklan soveltamisesta silloin kun määrittävän viranomaisen on mahdotonta noudattaa kyseisiä säännöksiä syistä, jotka liittyvät erityisesti pakolaisaseman peruuttamisen tai mitätöinnin perusteisiin.

2 Jakso

Nopeutettu menettely

27 artikla

Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa nopeutetun menettelyn sellaisten hakemusten käsittelyä varten, joiden epäillään olevan 28 artiklan mukaisesti ilmeisen perusteettomia.

28 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat kieltäytyä ottamasta turvapaikkahakemusta käsiteltäväksi ilmeisen perusteettomana, jos

a) hakija on ilman perusteltua syytä antanut hakemuksessa vääriä tietoja henkilöllisyydestään tai kansalaisuudestaan;

b) hakija ei ole esittänyt henkilö- tai matkustusasiakirjaa eikä ole antanut riittäviä tai riittävän vakuuttavia tietoja henkilöllisyytensä tai kansalaisuutensa määrittämiseksi, ja voidaan vakavin perustein epäillä, että hakija on vilpillisessä tarkoituksessa tuhonnut tai kadottanut henkilö- tai matkustusasiakirjan, josta olisi ollut apua hänen henkilöllisyytensä tai kansalaisuutensa määrittämisessä;

c) kyseinen henkilö on hakenut turvapaikkaa karkottamista koskevan menettelyn viimeisessä vaiheessa, vaikka olisi voinut tehdä sen jo aiemmin;

d) hakija ei tuo hakemuksessaan ja sitä koskevissa perusteluissa esiin seikkoja, joiden perusteella hänelle voitaisiin myöntää suojelua Geneven yleissopimuksen tai ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi vuonna 1950 tehdyn Euroopan yleissopimuksen 3 artiklan nojalla;

e) hakijan lähtömaata pidetään tämän direktiivin 30 ja 31 artiklassa tarkoitettuna turvallisena lähtömaana;

f) hakija on esittänyt uuden hakemuksen, josta ei ilmene hänen erityistilanteestaan tai lähtömaan tilanteesta mitään uusia ja olennaisia tosiseikkoja.

2. Jäsenvaltiot eivät voi kieltäytyä ottamasta turvapaikkahakemusta käsiteltäväksi ilmeisen perusteettomana, jos

a) hakija ei ole hakenut turvapaikkaa lähtömaansa osassa tai, jos hän on kansalaisuudeton henkilö, aiemman asuinmaansa osassa, jossa hänen ei kohtuudella voida olettaa joutuvan Geneven yleissopimuksessa tarkoitetun vainon kohteeksi;

b) on vakavia perusteita katsoa, että hakijaan on sovellettava Geneven yleissopimuksen 1 artiklan F kohdassa mainittuja perusteita.

29 artikla

1. Jos turvapaikanhakijalle suoritetaan henkilökohtainen haastattelu, jossa käsitellään hänen hakemuksensa sisältöä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset suorittavat kyseisen haastattelun 40 työpäivän kuluessa siitä kun asianomainen henkilö on tehnyt hakemuksensa.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittävä viranomainen tekee päätöksen siitä, että turvapaikkahakemusta ei oteta käsiteltäväksi ilmeisen perusteettomana 28 artiklan mukaisesti, 25 työpäivän kuluessa henkilökohtaisesta haastattelusta.

3. Jos hakijalle ei ole suoritettu henkilökohtaista haastattelua, määräaika päätöksenteolle on 65 työpäivää.

4. Jos tässä artiklassa säädettyjä määräaikoja ei noudateta, turvapaikkahakemus on käsiteltävä tavanomaisen menettelyn mukaan.

30 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat pitää tiettyä maata turvapaikkahakemusten tutkinnan kannalta turvallisena lähtömaana ainoastaan liitteessä II esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai hyväksyä lainsäädäntöä, jonka mukaisesti voidaan laissa tai asetuksessa nimetä turvalliset lähtömaat. Tämä lainsäädäntö ei estä 31 artiklan soveltamista.

3. Jos jäsenvaltioissa on tämän direktiivin tullessa voimaan sellaisia voimassa olevia lakeja tai asetuksia, joissa nimetään tiettyjä maita turvallisiksi lähtömaiksi, ja jos ne haluavat pitää nämä lait tai asetukset edelleen voimassa, niiden on ilmoitettava näistä säädöksistä komissiolle viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän direktiivin hyväksymisestä ja annettava mahdollisimman pian tiedoksi niihin myöhemmin tehtävät asiaa koskevat muutokset.

Jos jäsenvaltiot vahvistavat tämän direktiivin hyväksymisen jälkeen lakeja tai asetuksia, joissa nimetään tiettyjä maita turvallisiksi lähtömaiksi, niiden on mahdollisimman pian ilmoitettava niistä ja niihin myöhemmin tehtävistä asiaa koskevista muutoksista komissiolle.

31 artikla

Maata, joka on liitteessä II esitettyjen periaatteiden mukaisesti turvallinen lähtömaa, voidaan pitää tietyn turvapaikanhakijan kannalta turvallisena lähtömaana ainoastaan jos kyseinen henkilö on maan kansalainen tai, jos kyseessä on kansalaisuudeton henkilö, se on hänen aiempi asuinmaansa ja jos ei ole aihetta epäillä, etteikö maa olisi kyseisen henkilön erityistilanteessa turvallinen lähtömaa.

V LUKU

MUUTOKSENHAKUMENETTELYT

32 artikla

Turvapaikanhakijalla on oikeus valittaa kaikista päätöksistä, jotka koskevat hänen hakemuksensa ottamista käsiteltäväksi tai hakemuksen sisältöä.

Valitus voidaan tehdä sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen perusteella.

33 artikla

1. Valituksella on oltava lykkäävä vaikutus. Hakijalla on oikeus jäädä kyseisen jäsenvaltion alueelle tai sen rajalle odottamaan valituselimen päätöstä.

2. Jäsenvaltiot voivat tehdä poikkeuksen tästä säännöstä:

a) silloin kun katsotaan 21 ja 22 artiklan mukaisesti, että jokin toinen maa, joka ei ole yhteisön jäsenvaltio, on hakijan kannalta turvallinen kolmas maa;

b) silloin kun hakemusta ei oteta käsiteltäväksi ilmeisen perusteettomina 28 artiklan mukaisesti,

c) silloin kun tähän on kansalliseen turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen liittyvät perustelut.

3. Jos valitukseen ei sovelleta lykkäävää vaikutusta, hakijalla on oikeus pyytää toimivaltaiselta viranomaiselta lupaa oleskella jäsenvaltion alueella tai sen rajalla väliaikaisesti valituksen käsittelyn ajan. Karkotusta ei saa panna täytäntöön ennen kuin toimivaltainen viranomainen on tehnyt päätöksensä tästä pyynnöstä, paitsi silloin kun 21 ja 22 artiklan mukaisesti katsotaan, että jokin toinen maa, joka ei ole yhteisön jäsenvaltio, on hakijan kannalta turvallinen kolmas maa.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltainen viranomainen käsittelee pyynnön mahdollisimman nopeasti.

34 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lailla tai asetuksella kohtuulliset määräajat, joiden kuluessa on ilmoitettava valituksen tekemisestä ja sen perusteiden esittämisestä. Määräajan, jonka kuluessa valituksen perustelut on esitettävä tavanomaisessa tapauksessa, on oltava vähintään 20 työpäivää.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä kaikki muut tarvittavat säännöt, jotka koskevat valituksen tekemistä, mukaan lukien valituksen perustelujen esittämistä koskevan määräajan jatkaminen perustellusta syystä.

3. Jäsenvaltioiden on päätettävä, että valituselimellä on joko toimivalta vahvistaa tai mitätöidä määrittävän viranomaisen päätös tai että valituselimen on tehtävä pääasiaa koskeva päätös.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituselin palauttaa mitätöimänsä päätöksen määrittävälle viranomaiselle, jotta tämä voi tehdä asiassa uuden päätöksen.

5. Kun on tehtävä nopeasti 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu päätös siitä, onko henkilöllä laillisesti oikeus tulla jäsenvaltion alueelle, jäsenvaltiot voivat päättää, että valituselimen on tehtävä valitusta koskeva päätös seitsemän työpäivän kuluessa.

35 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituselin tekee päätöksen siitä, että tapausta ei oteta käsiteltäväksi tai että se on ilmeisen perusteeton, 65 työpäivän kuluessa siitä kun 34 artiklan 1 kohdan mukainen ilmoitus valituksen tekemisestä on tehty.

2. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa lailla tai asetuksella määräajan, jonka kuluessa valituselimen on tutkittava asia muissa tapauksissa.

3. Edellä 1 tai 2 kohdassa säädettyä määräaikaa voidaan pidentää, jos tähän on perusteltu syy. Perusteltuna syynä voidaan pitää muun muassa sitä, että valituselin odottaa asiaan muutoksenhakutuomioistuimen selvennystä, joka saattaa vaikuttaa hakemusta koskevan päätöksen luonteeseen.

Jos määräaikaa pidennetään, valituselimen on ilmoitettava siitä hakijalle kirjallisesti. Määräajan pidentäminen ei ole yksittäisessä tapauksessa pätevä ennen kuin hakijalle on ilmoitettu siitä.

36 artikla

1. Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön menettelyn, jonka mukaan valituselin käsittelee viran puolesta uudelleen päätökset, joissa määrittävä viranomainen katsoo, ettei tapausta oteta käsiteltäväksi tai että se on ilmeisen perusteeton.

2. Jos jäsenvaltio ottaa käyttöön tällaisen menettelyn, sen on säädettävä kohtuullisista määräajoista, joiden kuluessa hakijan on esitettävä kirjalliset huomautuksensa.

3. Viran puolesta tapahtuvaa käsittelyä koskevassa menettelyssä sovelletaan 32 artiklan 2 kohdan, 33 artiklan sekä 34 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan säännöksiä.

37 artikla

Jäsenvaltiot voivat säätää, että valituselimen on päätettävä asiassa 35 tai 36 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen, jos

a) hakija on ilman perusteltua syytä ja vilpillisessä tarkoituksessa jättänyt menettelyn alkuvaiheessa ilmoittamatta tietoja, joiden perusteella olisi sovellettu 18 tai 28 artiklan säännöksiä;

b) hakija on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen yhteisön alueella;

c) on ilmeisen vakavia perusteita katsoa, että hakijaan on sovellettava Geneven yleissopimuksen 1 artiklan F kohdassa mainittuja perusteita;

d) on perusteltua aihetta olettaa hakijan olevan vaaraksi oleskelujäsenvaltionsa turvallisuudelle;

e) hakija, joka on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu erityisen törkeästä rikoksesta, on yhteiskunnalle vaarallinen oleskelujäsenvaltiossaan;

f) hakija on otettu säilöön.

38 artikla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että turvapaikanhakijoilla on kaikissa asioissa oikeus hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimelta.

2. Jos valituselin on hallinnollinen tai lainkäyttöelin, jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakutuomioistuimella on toimivalta tutkia päätöksiä sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen perusteella. Jos valituselin on oikeudellinen elin, jäsenvaltiot voivat päättää, että muutoksenhakutuomioistuimen on rajoitettava tutkimuksensa koskemaan ainoastaan päätökseen liittyviä oikeudellisia seikkoja.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että asioissa, joita ei oteta käsiteltäväksi tai jotka ovat ilmeisen perusteettomia, muutoksenhakutuomioistuin voi päättää, myöntääkö se valitusoikeuden vai ei, ja että asioissa joissa valitusoikeus on myönnetty, muutoksenhakutuomioistuin voi tutkia päätökset suppeatutkintaisen tai nopeutetun menettelyn mukaan.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että asioissa, joissa valituselin ei ole tehnyt päätöstä 35 artiklan 1 tai 2 kohdassa säädetyssä määräajassa, hakijalla ja/tai määrittävällä viranomaisella on oikeus pyytää muutoksenhakutuomioistuimelta päätöstä, jossa asetetaan määräaika valituselimen päätöksenteolle. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakutuomioistuimen on tehtävä päätös tällaisissa asioissa mahdollisimman pian.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä lailla tai asetuksella kohtuullisista määräajoista, joiden kuluessa on ilmoitettava valituksen tekemisestä ja sen perusteiden esittämisestä. Määräajan, jonka kuluessa muutoksenhakuperusteet on esitettävä, on oltava kaikissa tapauksissa vähintään 30 työpäivää.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä kaikista muista tarvittavista muutoksenhakua koskevista säännöistä, mukaan lukien muutoksenhakuperusteiden esittämistä koskevan määräajan pidentäminen perustellusta syystä.

39 artikla

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä lainsäädännössään säännöistä, joita sovelletaan muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisun antamiseen asti ulottuvasta lykkäävästä vaikutuksesta.

2. Kun lykkäävää vaikutusta ei sovelleta, turvapaikanhakijalla on oltava oikeus hakea muutoksenhakutuomioistuimelta lupaa oleskella jäsenvaltion alueella tai sen rajalla maassa muutoksenhakumenettelyn ajan. Karkotusta ei voida panna täytäntöön ennen kuin muutoksenhakutuomioistuin on tehnyt päätöksensä tästä pyynnöstä.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakutuomioistuin tekee 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa päätöksen mahdollisimman pian.

4. Kun on tehtävä nopeasti 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu päätös siitä, onko henkilöllä laillisesti oikeus tulla jäsenvaltion alueelle, jäsenvaltiot voivat vaatia, että muutoksenhakutuomioistuimen on tehtävä 2 kohdassa tarkoitettua pyyntöä koskeva päätös seitsemän työpäivän kuluessa.

40 artikla

Jäsenvaltiot voivat päättää, että myös määrittävällä viranomaisella on oikeus hakea muutosta valituselimen päätökseen.

VI LUKU

YLEISET JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

41 artikla

Jäsenvaltioiden on sovellettava turvapaikanhakijoihin tämän direktiivin säännöksiä näiden sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään, sukupuoliseen suuntautumiseen tai lähtömaahan katsomatta.

42 artikla

Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista rangaistuksista, ja niiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Rangaistusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on annettava nämä säännökset tiedoksi komissiolle viimeistään 44 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna päivänä ja niiden muutokset viipymättä.

43 artikla

Komissio toimittaa viimeistään kahden vuoden kuluttua 44 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamiseksi. Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle kaikki tämän kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot viimeistään kahdeksantoista kuukauden kuluttua 44 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä.

Kertomuksen esittämisen jälkeen komissio laatii vähintään viiden vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta jäsenvaltioissa.

44 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2002. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

45 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

46 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

LIITE I

TURVALLISTEN KOLMANSIEN MAIDEN MÄÄRITTÄMISTÄ KOSKEVAT PERIAATTEET

I. **Määrittämisen edellytykset**

Tiettyä maata pidetään turvallisena kolmantena maana, jos se täyttää niiden ulkomaalaisten tai kansalaisuudettomien henkilöiden kannalta, joihin käsitettä on tarkoitus soveltaa, seuraavat kaksi edellytystä:

A. maa noudattaa yleensä pakolaisten suojelua koskevia kansainvälisen oikeuden vaatimuksia

B. maa noudattaa yleensä kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön perusvaatimuksia, joista ei ole lupa poiketa sodan tai kansakunnan olemassaoloa uhkaavan muun yleisen hätätilan vuoksi.

A. *Pakolaisten suojelua koskevat kansainvälisen oikeuden vaatimukset*

1. Turvallinen kolmas maa voi olla mikä tahansa maa, joka on ratifioinut Geneven yleissopimuksen ja noudattaa siinä esitettyjä määräyksiä niiden henkilöiden oikeuksista, joille on myönnetty pakolaisasema ja sillä perusteella pääsy kyseiseen maahan. Maassa on myös olemassa turvapaikkamenettely niitä henkilöitä varten, jotka hakevat pakolaisasemaa ja sen perusteella pääsyä kyseiseen maahan. Menettely on seuraavien periaatteiden mukainen:

   — Turvapaikkamenettelystä säädetään laissa.

   — Turvapaikkahakemuksia koskevat päätökset tehdään objektiivisesti ja puolueettomasti.

   — Turvapaikanhakijoiden sallitaan jäädä kyseisen maan alueelle tai sen rajalle, kunnes heidän turvapaikkahakemuksestaan on tehty päätös.

   — Turvapaikanhakijoilla on oikeus henkilökohtaiseen haastatteluun tarvittaessa tulkin avustuksella.

   — Turvapaikanhakijoille annetaan mahdollisuus ottaa yhteyttä YK:n pakolaisasiain päävaltuutettuun tai muihin päävaltuutetun puolesta toimiviin järjestöihin.

   — Maan lainsäädännössä säädetään, että jokaisesta turvapaikkahakemuksesta on mahdollisuus valittaa korkeampaan hallintoviranomaiseen tai tuomioistuimeen tai että päätöksen voi toimittaa uudelleen käsiteltäväksi.

   — YK:n pakolaisasiain päävaltuutetulla tai muilla sen puolesta toimivilla järjestöillä on yleensä oikeus olla yhteydessä turvapaikanhakijoihin ja viranomaisiin ja pyytää tietoja yksittäisistä hakemuksista, menettelyn etenemisestä ja siihen liittyvistä päätöksistä, ja ne voivat edustaa yksittäisiä turvapaikkahakemuksia näihin viranomaisiin nähden vuoden 1951 Geneven yleissopimuksen 35 artiklassa tarkoitettujen valvontavelvollisuuksiensa nojalla.

2. Edellä esitetystä riippumatta voidaan maata, joka ei ole ratifioinut Geneven yleissopimusta, kuitenkin pitää turvallisena kolmantena maana, jos:

   — se noudattaa yleensä palauttamiskiellon periaatetta sellaisena kuin siitä määrätään 10 päivänä syyskuuta 1969 Afrikan pakolaisongelmien erityiskysymyksistä tehdyssä Afrikan yhtenäisyysjärjestön OAU:n yleissopimuksessa, ja maassa on tätä varten edellä esitettyjen periaatteiden mukainen turvapaikkamenettely niitä varten, jotka hakevat pakolaisasemaa, tai

   — maa on noudattanut 19.–22. marraskuuta 1984 annettua Cartagenan pakolaisjulistusta, jonka tarkoituksena on varmistaa, että kansalliset lait ja asetukset ovat Geneven yleissopimuksen periaatteiden ja perusteiden mukaiset ja että niissä säädetään pakolaisten kohtelussa noudatettavista vähimmäissäännöistä, tai

   — maa joka tapauksessa noudattaa käytännössä Geneven yleissopimuksen vaatimuksia kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien henkilöiden oikeuksista yleissopimuksessa tarkoitetussa merkityksessä, ja maassa on olemassa edellä esitettyjen periaatteiden mukainen menettely niitä varten, jotka hakevat tällaista suojelua, tai

   — maa vastaa millä tahansa muulla tavalla tällaisten henkilöiden kansainvälisen suojelun tarpeeseen joko tekemällä yhteistyötä YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun tai muiden järjestöjen kanssa, jotka mahdollisesti toimivat sen puolesta tai joita YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu pitää muuten tähän tarkoitukseen sopivina.

B. *Kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön perusvaatimukset*

1. maat, jotka ovat ratifioineet joko vuonna 1950 ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen, jäljempänä 'Euroopan yleissopimus', tai sekä vuonna 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jäljempänä "kansalaisoikeuksia koskeva yleissopimus", että vuonna 1984 tehdyn, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen, jäljempänä "kidutuksen vastainen yleissopimus", ja jotka yleensä noudattavat niissä esitettyjä vaatimuksia, jotka koskevat oikeutta elämään, oikeutta olla joutumatta kidutuksen tai muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhriksi, oikeutta olla vapaana orjuudesta ja pakkotyöstä, takautuvan rikoslainsäädännön kieltämistä, oikeutta tulla tunnustetuksi lain edessä, oikeutta olla joutumatta vankeuteen pelkästään sopimusvelvoitteiden laiminlyönnin vuoksi ja oikeutta ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapauteen.

2. Niiden vaatimusten noudattaminen, joiden mukaan tietty maa voidaan määrittää turvalliseksi kolmanneksi maaksi, edellyttää myös, että kyseinen maa on määrännyt tehokkaista oikeussuojakeinoista sen varmistamiseksi, ettei kyseisiä ulkomaalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä voida poistaa maasta Euroopan yleissopimuksen 3 artiklan tai kansalaisoikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 artiklan ja kidutuksen vastaisen yleissopimuksen 3 artiklan vastaisesti.

II. **Määrittämismenettely**

Kun arvioidaan yleisesti niiden vaatimusten noudattamista, joiden mukaan tietty maa voidaan määrittää turvalliseksi kolmanneksi maaksi joko yleensä tai tiettyjen ulkomaalaisten tai kansalaisuudettomien henkilöiden kannalta, on otettava huomioon useita eri tietolähteitä, joita voivat olla diplomaattiedustustojen laatimat kertomukset sekä kansainvälisten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen tai lehdistön kertomukset. Jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon erityisesti YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun antamat tiedot.

Yleistä arviota koskevan kertomuksen on oltava julkinen.

LIITE II

TURVALLISTEN LÄHTÖMAIDEN MÄÄRITTÄMISTÄ KOSKEVAT PERIAATTEET

I. **Määrittämisen edellytykset**

Tiettyä maata voidaan pitää turvallisena lähtömaana, jos se noudattaa yleensä kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön perusvaatimuksia, joista ei ole lupa poiketa sodan tai kansakunnan olemassaoloa uhkaavan muun yleisen hätätilan vuoksi, ja jos:

A. maassa on demokraattiset instituutiot ja se noudattaa yleensä seuraavia oikeuksia: ajatuksen, omantunnon ja uskonnonvapaus, sananvapaus, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus, mukaan lukien ammatillinen yhdistymisvapaus ja oikeus osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan joko suoraan tai vapailla vaaleilla valittujen edustajien välityksellä,

B. maa sallii kansainvälisten ja hallituksesta riippumattomien järjestöjen valvoa ihmisoikeuksien noudattamista maassa,

C. maata hallitaan oikeusvaltion periaatteiden mukaisesti, ja se noudattaa yleensä seuraavia oikeuksia: oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, oikeus tulla tunnustetuksi lain edessä sekä yhdenvertaisuus lain edessä,

D. maassa on säädetty yleensä tehokkaista oikeussuojakeinoista näiden kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien rikkomisesta ja tarvittaessa ylimääräisistä muutoksenhakukeinoista,

E. maan olot ovat vakaat.

II. **Määrittämismenettely**

Kun arvioidaan yleisesti niiden vaatimusten noudattamista, joiden mukaan tietty maa voidaan määrittää turvalliseksi lähtömaaksi, on otettava huomioon useita eri tietolähteitä, joita voivat olla diplomaattiedustustojen laatimat kertomukset sekä kansainvälisten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen tai lehdistön kertomukset. Jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon erityisesti YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun antamat tiedot.

Yleistä arviota koskevan kertomuksen on oltava julkinen.